

Szépség és fekete nőiség

Toni Morrison *Nagyonkék (The Bluest Eye)*, *Szurokbaba (Tar Baby)*
és Alice Walker *Kedves Jóisten (The Color Purple)* című
regényeiben

Név: Erdei Orsolya Ágnes

Intézmény: Debreceni Egyetem (Amerikanisztika MA I.)

E-mail cím: esszencia.orsi@gmail.com

Angol cím	Megjelenés éve	Magyar cím	Fordítás megjelenésének éve	Fordító
<i>The Bluest Eye</i>	1970	<i>Nagyonkék</i>	2006	Lázár Júlia
<i>The Color Purple</i>	1982	<i>Kedves Jóisten</i>	1987	Dezsényi Katalin
<i>Tar Baby</i>	1981	„Szurokbaba”	-	-

Célok

- ❖ a szépség mint hegemonikus diskurzus
- ❖ a diskurzus és a fekete nőiség (1960-80-as évek)
- ❖ Walker és Morrison újrafogalmazásai

Áttekintés

- ❖ A szépség normatív diskurzusa
- ❖ Toni Morrison kritikái a szépségről
- ❖ A külső megjelenés és a kulturális identitás kapcsolata
- ❖ Írói attitűdváltás: *Nagyonkék* és *Szurokbaba*
- ❖ Identitás-alkotás: *Kedves Jóisten* és *Nagyonkék*
- ❖ Következtetések

A szépség normatív diskurzusa

általános →

- konstrukció esszenciaként feltüntetve
- vizuális skála és bináris ellentétpárok (szép ← → csúnya, külső ← → belső)
- vizualitás és jelenlét (Walther)

egyedi →

- az afroamerikai nőkre nézve kirekesztő
- sztereotípiák és torzítások (bell hooks)

Toni Morrison kritikái a szépségről

- ❖ "What the Black Woman Thinks about Women's Lib" (1971)
- ❖ haszontalanság → Margaret (*Szurokbaba*)
- ❖ elidegenedés a test valóságától → Pecola (*Nagyonkék*)
- ❖ a vizuális rendszerre korlátozódik → Jadine (*Szurokbaba*)

A külső megjelenés és a kulturális identitás kapcsolata

- ❖ bőrfehérités, hajgyeenesítés
- ❖ a kulturális örökség megtagadása/önutálat vagy egyéni döntés?
- ❖ Whitenicious
- ❖ a karrier kérdése; „túl etnikus” haj → az identitás egyensúlyozása (Tracey O. Patton)
- ❖ gyakorlatias szempontok

Írói attitűdváltás: *Nagyonkék és Szurokbaba*

Közös elemek

- ❖ a vizuális rendszerről alkotott értékítélet
- ❖ a főszereplő asszimilációs törekvése
- ❖ Morrison kritikája a domináns ideálról

Írói attitűdváltás:

Nagyonkék és Szurokbaba

Különbségek

- ❖ *Nagyonkék*: dekonstrukció $\leftrightarrow$ *Szurokbaba*: ellennarratíva is
- ❖ *Nagyonkék*: a Black Power mozgalomra reflektál
- ❖ 1940-es évek $\leftrightarrow$ pozitív kortárs légkör (black is beautiful) $\rightarrow$ egy korábbi időszak feledésbe merült
- ❖ *Szurokbaba*: objektívebb megközelítés (változó társadalom)

Identitás-alkotás:

Kedves Jóisten és Nagyonkék

Közös elemek

- ❖ nemi erőszak, a szülői szeretet hiánya
- ❖ a közösség megbélyegző tekintete
- ❖ a biológiai test motívuma (Pecola „eltűnése” ← →
Celie saját testének felfedezése)

Identitás-alkotás:

Kedves Jóisten és Nagyonkék

Különbségek

- ❖ a főszereplők szubjektivitása (Celie: kreativitás és változó istenkép $\leftrightarrow$ Pecola: Soaphead Church alakja; narráció)
- ❖ Shug autentikus tekintet, pozitív minta $\leftrightarrow$ Pecola mint referencia pont, Mary Jane cukorka
- ❖ *Kedves Jóisten*: női közösségek $\leftrightarrow$ *Nagyonkék*: Pecola elszigeteltsége

Identitás-alkotás:

Kedves Jóisten és Nagyonkék

- ❖ *Kedves Jóisten*: önmegvalósítási stratégiák egy ellenséges légkörben (személyes megközelítés)
- ❖ *Nagyonkék*: figyelemfelhívás a társadalom számára (társadalmi megközelítés)
- ❖ önkényes különbségtétel; a kettő együtt alkot egy egészet (feminizmus: terek illuzórikus hierarchiája)

Következtetések

- ❖ 1960-80-as évek
- ❖ a domináns diskurzus lebontása:
  - pszichológiai hatás
  - sokféleség és kultúraspecificitás (nem lehet univerzális ideálokat alkotni egy multikulturális közegben)
  - vizuális jelenségből a Jelenlét felé

Köszönöm a figyelmet!